

**Yuliia Popivniak, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Accounting
and Auditing
Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-633-1-18>

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AGENTS IN THE ACCOUNTING OF AN ENTERPRISE

АГЕНТИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап розвитку економіки, серед іншого, характеризується поглибленням процесів цифрової трансформації, що зумовлює переосмислення ролі бухгалтера й інструментарію бухгалтерського обліку на підприємстві. У нинішніх умовах важливим напрямом зростання інноваційності облікових процесів є впровадження агентів штучного інтелекту (ШІ), які інтегруються в інформаційну систему такого підприємства і забезпечують нові підходи до обробки та інтерпретації даних. Їх поява і розширення масштабів використання зумовлюють потребу в аналізі впливу агентів ШІ на організацію та методику здійснення облікових робіт в теперішніх умовах господарювання.

Сьогодні агенти ШІ перестали бути просто експериментальними рішеннями. Ці інтелектуальні системи здатні інтерпретувати контекст, автоматизувати складні робочі процеси, надавати рекомендації, а також безперервно навчатися та вдосконалюватися [1]. Причому зараз йдеться не лише про пришвидшення виконання облікової роботи, а про переосмислення самого її процесу. Агенти ШІ сприяють прийняттю більш обґрунтованих рішень, підвищують точність і забезпечують нові формати взаємодії, що поєднують експертизу бухгалтера з цифровими технологіями.

Зазначимо, що агенти ШІ функціонують на основі технологій машинного навчання, алгоритмів аналізу даних та визначених правил бізнес-логіки. Вони здатні обробляти великі масиви інформації з

високою точністю та мінімальним ризиком виникнення помилок, автоматично контролювати відповідність облікових операцій чинному законодавству, а також взаємодіяти між собою у межах мультиагентних систем. Агенти ІІІ можуть бути як простими чат-ботами, так і більш потужними інструментами, здатними автоматизувати складні бізнес-процеси.

В бухгалтерському обліку підприємства агент ІІІ допомагає контролювати і правильно розраховувати суми сплати податкових зобов'язань, формувати акти звірки з контрагентами, управляти дебіторською та кредиторською заборгованостями, моніторити зміни в законодавстві [2], контролювати правильність здійснення господарських операцій відповідно до змін у нормативно-правових актах, планувати і прогнозувати майбутні доходи й витрати, обробляти і перевіряти первинну документацію, категоризувати дані, складати звітність, а також виявляти шахрайство і помилки тощо.

Відповідно до можливостей агентів ІІІ, їх поділяють на виконавців завдань, автоматизаторів процесів, співробітників (цифрових колег) та координаторів [3]. Вибір агента для його застосування у бухгалтерському обліку залежить від багатьох чинників, однак серед основних критеріїв при обранні такого агента варто назвати функціональність, зручність використання, вартість впровадження й супроводу, надійність алгоритмів, безпеку даних, можливості навчання й адаптації, інтеграційну сумісність, масштабованість.

У якості прикладів агентів ІІІ для бухгалтерського обліку можна назвати Microsoft Copilot for Finance, SAP S/4HANA Finance Intelligent Automation Tools, Oracle Fusion ERP Intelligent Financials Assistant, QuickBooks AI Assistant, Xero AI, Docyt, Accu.ai, AI-асистент бухгалтера від IT-Enterprise та ін.

Переваги використання агентів ІІІ в обліку полягають у підвищенні точності та ефективності обробки даних, зниженні операційних витрат, автоматизації рутинних операцій, покращенні якості прогнозування, забезпеченні аналітики в реальному часі та можливості масштабування облікових систем відповідно до зміни обсягів діяльності підприємства. Однак, поряд з перевагами, не варто ігнорувати недоліки використання таких агентів: вартість впровадження та підтримки, високі вимоги до якості і структурованості даних, ризики кібербезпеки та витоку інформації, етичні проблеми, складність інтеграції з існуючими системами, а

також залежність від технічної інфраструктури та кваліфікованого персоналу підприємства.

Впроваджуючи агента ШІ в облікову практику слід пам'ятати, що це потрібно робити на засадах відповідального його використання. Окрім того, він не замінює бухгалтера, а виступає його інтелектуальним помічником, автоматизуючи рутинні операції, підвищуючи точність звітності та забезпечуючи швидку аналітику для подальшого обґрунтованого прийняття управлінських рішень.

Література:

1. AI agents are here – and they're transforming finance and reporting. PwC. 2025. URL: <https://www.pwc.com/us/en/services/audit-assurance/library/ai-agents-for-finance-and-reporting.html> (last accessed: 02.11.2025).
2. AI-помічник бухгалтера: як використати можливості ШІ. 7eminar. 2025. URL: <https://7eminar.ua/news/12435-ai-pomicnik-yak-vikoristati-buxgalteru-mozlivosti-si> (last accessed: 30.10.2025).
3. Orentlicher A. How AI Agents and Agentic AI are redefining tax and audit. Tax and Accounting. 2025. URL: <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/how-ai-agents-and-agentic-ai-are-redefining-tax-and-audit> (last accessed: 01.11.2025).